

Hoopvol op weg gaan naar een betere toekomst (Overweging tweede zondag van de advent, 6 december 2020, door Theo Brock, Jesaja 40,1-5.9-11; Marcus 1,1-8;)

Het jaar 2020 zal nog lang als crisisjaar in ons geheugen gegrift staan. Een crisis die onze taal nieuwe woorden heeft gebracht, zoals anderhalve-meter-samenleving, mondkapje en zelfquarantaine. Gelukkig kan spoedig begonnen worden met het vaccineren tegen het coronavirus. Dit hoopvolle bericht stemt me blij. Ik verheug me erop, en wellicht u ook, dat het normale sociale leven komend jaar weer opgepakt kan gaan worden, niet alleen op het werk maar ook thuis en in onze geloofsgemeenschap.

‘Hoop doet leven’ is een gevleugelde uitspraak. Als we niet meer kunnen hopen, dooft het vuur in ons. Mensen die geen vooruitzichten en dromen meer hebben, raken na verloop van tijd uitgeblust. De hoop op een betere toekomst wordt ook in de eerste lezing van vandaag tot leven gewekt door Jesaja. Niet voor niets wordt het boek Jesaja het boek van de vertroosting genoemd. Jesaja was de profeet uit de tijd van de Babylonische ballingschap. Hij steekt zijn Joodse volk een hart onder de riem want de ballingschap is voorbij. Jesaja gebruikt poëtische taal om duidelijk te maken dat de terugkeer uit ballingschap ook staat voor een terugkeer naar God.

Een terugkeer naar God, wat mogen wij, die hier en nu leven, daar onder verstaan? Voor velen in onze samenleving is God dood en voor velen onder ons die nog wel geloven gaat de Eeuwige ons begrip te boven. Het beeld van een almachtige God hoog in de hemel op een wolk voldoet al lang niet meer. Als geloofsgemeenschap hebben we andere verhalen en metaforen nodig om tot uitdrukking te brengen wat niet controleerbaar is en wat we niet volledig met ons verstand kunnen duiden. Enkele van die metaforen zijn:

- God als sturende en dragende kracht van heel de schepping;
- God als spiegel voor ons niet-weten en die onze beperktheid draaglijk maakt;
- God als klankbord die onze kwetsbaarheid kent, waardoor we onze noden en zorgen bij Hem of Haar kunnen neerleggen;
- God als bron van liefde die oneindig veel barmhartiger voor ons is dan wij zijn voor onszelf of elkaar;
- God als brenger van inspiratie die ons aanzet om betekenis te zoeken en te geven.

Om die God in ons leven toe te laten moet, met de woorden van Jesaja, een weg aangelegd worden door steppe en woestijn. Elk dal moet gevuld, elke heuvel geslecht. Oneffenheden moeten vlak, rotsen omgevormd tot valleien. Er moet ruim baan gemaakt worden. De dalen in de woestijn kunnen opgevat worden als een beeldspraak voor alles wat onze menselijke waarde en waardigheid naar beneden haalt. De rotsen kunnen opgevat worden als een beeldspraak voor onze hoogmoed en valse pretenties. Om ruim baan te maken voor een zinvol en geïnspireerd leven moeten die worden opgeruimd.

In zekere zin kan het boek Jesaja de blijde boodschap van het Oude Testament genoemd worden. *Wist U overigens dat het woord “evangelie” letterlijk blijde boodschap betekent?* Evangelie - Blijde boodschap: Vandaag hebben we het begin van het evangelie van Marcus gelezen met een aanhef die niets aan duidelijkheid overlaat: ‘Begin van de Blijde Boodschap van Jezus Christus, de Zoon van God’. Zo geeft Marcus aan zijn Evangelie een titel, en dan werkt hij die Blijde Boodschap die Jezus bracht in woorden en daden, in zestien hoofdstukken uit. Marcus beschouwt de komst van Christus als een ommekeer in heel de geschiedenis, als het zichtbare teken dat God voor de wereld zorgt. Door vervolgens te verwijzen naar Jesaja maakt Marcus ons duidelijk dat wat Jezus belichaamt in dezelfde lijn ligt

als de hoopvolle verwachting uit Jesaja. De verwachting van de Messias, het koninkrijk Gods, de nieuwe wereld van vrede en gerechtigheid.

Het begin van het evangelie van Marcus, zoals we vandaag hebben kunnen horen, begint overigens niet met de geboorte van Jezus. Hier geen Maria en Jozef met een kribbe in een stal. Hij heeft het niet over herders die gehoor geven aan de oproep van engelen, geen drie koningen die een ster volgen. Het evangelie van Marcus begint bij Johannes de Doper.

Johannes de Doper, wordt in de Oosterse kerk heel toepasselijk Johannes de Voorloper genoemd omdat hij zijn handelingen ten dienste stelt van het komen van de Messias. Johannes de Voorloper wil in de harten van mensen de wegen banen waarlangs de Verlosser komen kan. Een voorloper loopt voor de feiten uit, hij bereidt de weg. In spirituele zin wijst een voorloper ons op de wegversperringen die ons verhinderen vooruitgang te boeken. Johannes de Doper predikt klare taal die oproept het geestelijke dode hout te snoeien en in beweging te komen. Niet voor niets zien we Johannes de Doper in het glas-in-lood raam, voor u het tweede van links, afgebeeld met een bijl aan zijn voeten. We moeten zelf het dode hout snoeien en de paden recht maken, die ons verhinderen een geïnspireerd leven te leiden.

De nadruk van Johannes de Doper ligt dus op bekering en in beweging komen. Hoopvol op weg gaan naar een beter toekomst vraagt om overtollige ballast thuis te laten. Johannes de Doper stelt ons de vraag: *Wat dragen wij met ons mee dat we beter achter ons kunnen laten? Verdriet, heimwee naar onze jonge jaren, jaloezie, ongeduld, onvervulde verlangens?* Hoopvol op weg gaan naar een betere toekomst vraagt ook om met hart en ziel naar de kwetsbaarheid van jezelf en anderen te kijken en die een plaats kunnen geven. Eenzaamheid, verdriet, veroudering en ziekte zijn er altijd al geweest en zullen bij tijd en wijle kenmerkend blijven in ieder mensenleven. De Advent en de lezingen van vandaag nodigen ons dan ook uit om na te denken over hoe we met het inzicht dat wij allen kwetsbaar zijn, toch hoopvol en zinvol in het leven kunnen staan in de beperkte tijd die ons gegeven is en met de zegeningen die ons wel te beurt vallen.

Mensen die in beweging komen en hoopvol op weg gaan naar een betere toekomst doen me denken aan hen die hun tijd en talenten inzetten om de weeffouten in maatschappelijke structuren te corrigeren. Denk maar aan de vrijwilligers van de voedselbank en vluchtelingenwerk. Het doet me denken aan mensen die hun best doen om de wereld duurzamer te maken door de heilheid van de schepping te respecteren en overconsumptie te vermijden. Het doet me denken aan de velen onder ons die door hun organisatietalent en medewerking onze geloofsgemeenschap levendig houden. De initiatieven tijdens de advent en voor de komende kerstdagen alsook de kerstpakkettenactie getuigen hiervan.

Als je ruimte maakt voor datgene wat echt wezenlijk is, zo kunnen we opmaken uit het verhaal van Marcus, dan zal Jezus ons dopen met heilige Geest. In andere woorden met inspiratie en passie! Dat is de allerbeste troost die ons gegeven kan worden. Waarlijk een mooi en hoopvol vooruitzicht.

Tot slot, Jesaja en Johannes de Doper nodigen ons tijdens de advent ieder jaar weer, en ook vandaag, opnieuw uit om ons te bezinnen, in beweging te komen en onze bijdrage te leveren aan een hoopvolle toekomst. De weg door de steppe en woestijn naar God, naar een geïnspireerd leven, is in hun ogen geen doodlopende weg. Overal waar mensen bereid zijn tot inkeer en zich inzetten voor elkaar, hoe bescheiden dan ook, gloort er iets van een stralende toekomst, is er iets te zien van het licht van Kerstmis.